

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	December 2025
Institution	Herning HF & VUC
Uddannelse	Hf
Fag og niveau	Kultur- og samfundsfaggruppen: historie B, samfundsfag C og religion C
Lærer(e)	Religion: Birgitte Eriksen Samfundsfag: Carsten Søndergaard Kudsk Historie: Terkel Tronier Jakobsen
Hold	2p (24p)

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Styreformer (særfagligt historie)
Titel 2	Ideologiernes kamp (særfagligt historie)
Titel 3	Er det danske demokrati i krise? (særfagligt samfundsfag)
Titel 4	Nordisk religion (særfaglig religion)
Titel 5	Indvandring: en mulighed eller en udfordring? (tværfagligt)
Titel 6	Velfærd – Hvor findes omsorgen? (tværfagligt)
Titel 7	Økonomi (særfagligt samfundsfag)
Titel 8	Religion og køn (særfagligt religion)

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Titel 1	Styreformer (særfagligt forløb i historie)
Indhold	Kernestof Thomsen, Kasper: "Historiefaglig arbejdsbog", Systime, 2018 Afsnittene: • 1.5.1. Periodisering (herunder periodiseringsprincipper): https://historiefagligarbejdsbog.systime.dk/?id=275 • Kildebegrebet og forskellige kildetyper: https://historiefagligarbejdsbog.systime.dk/?id=145#c810 • 1.3. Historiebrug: https://historiefagligarbejdsbog.systime.dk/?id=144 • 1.3.1. Historiebrugsformer: https://historiefagligarbejdsbog.systime.dk/?id=186 • Øvelse: Historiebrug på hylder og i kølediske: https://historiefagligarbejdsbog.systime.dk/?id=144#c392 Troelsen, Anders m.fl.: "Historielærerens øvelsesbog – 86 opskrifter til en varieret undervisning" (Om fremstillinger, kilder og historiske problemstillinger), Columbus, 2017, s. 52 Larsen, Henrik Bonne og Thorkild: "En europæisk verdenshistorie". Systime I-bog, 2019: • "Polis – Den græske bystat": https://eneuropaeiskverdenshistorie.systime.dk/?id=149 • "Styreformer i bystaterne": https://eneuropaeiskverdenshistorie.systime.dk/?id=150 • "Demokratiet i Athen": https://eneuropaeiskverdenshistorie.systime.dk/?id=151 Brubb, Ulrik, Knud Helles og Bente Thomsen: "Overblik – verdenshistorie i korte træk". København: Gyldendal, 2005 s. 28, 45-54, 56-57, 59-61, 62-64 og 65-66, 68-74 Wolter, Jonas: "Danmarkshistorisk grundbog". Viborg: Det ny Forlag, 2015 s. 66-72, 74, 93, 96-101 Adriansen, Inge: "Fokus 2 Kernestof i historie Fra oplysningstid til imperialisme". Gyldendal, 2007 s. 34-38, 41, 44-46 Bryld, Carl-Johan: "Verden før 1914 – i dansk perspektiv". Aarhus: Systime, 2008 s. 205-219 Bryld, Carl Johan: "Danmark fra oldtid til nutid" (2. udgave). København: Gyldendal, 2005 s. 144-150, 150-153, 153-155, 158, 169-174, 174-181, 190-195

Supplerende stof:

- Kildetekst: "En arabisk købmands beretning om Hedeby, ca. 950":
<https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/en-arabisk-koebmands-beretning-om-hedeby/>
- Kildetekst: "Kritik af Athens demokrati". Fra Bryld, Carl-Johan: *Verden før 1914 – i dansk perspektiv*. SYSTIME:
<https://verdenfoer1914idanskperspektiv.systime.dk/?id=289>
- Kildetekst: "Kalif Omars pagt med de kristne":
<https://fraantikkentileuropaeiskekspansion.systime.dk/?id=273>
- Kildetekst: "Erik Klippings håndfæstning, 29. juli 1282":
<https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/erik-klippings-haandfaestning-1282>
- Kildetekst: "Den amerikanske uafhængighedserklæring 4. juli 1776". Fra
<https://verdenfoer1914.systime.dk/?id=103>
- Kildetekst: "Niels Nielsens dagbog fra Vallekilde Højskole 1884 til 1885, 24.3.1885" (uddrag): <https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/niels-nielsens-dagbog-fra-vallekilde-hoejskole-1884-til-1885>
- Kildetekst: "Louis Pio: "Maalet er fuldt!", 1872" (uddrag):
<https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/louis-pio-maalet-er-fuldt-1872/>

Dokumentar

- "Hvordan grækerne ændrede verden", Fra CFU, 51 minutter. DRKultur 2016
- "Middelalderens univers" (7:42):
<https://www.youtube.com/watch?v=jSJDfgA5ifA>
- "Samfundet i middelalderen" (2:41):
<https://www.youtube.com/watch?v=ODPMr2Jg9ps>
- "Historien om Danmark", DR 2017-2018. Streamet på
<https://mitcfu.dk/login/?path=L2luZm8uYXNweA==>
  - Afsnit 5 "Sen middelalder"
  - Afsnit 6 "Renæssance og reformation"
  - Afsnit 7 "Enevælde og oplysningstid"
  - Afsnit 8 "Grundloven, folket og magten"
- Videoklip: "Miniforedrag om demokrati og demokratisering": [Miniforedrag - Demokrati og demokratisering](#)
- Dokumentar "Guld, Konge og Fædreland" fra DR1, 2014 tid: 58 min.
(Bemærkning! Set de sidste 25 minutter ud af de 58 minutter)
- Billeder/kort:
  - "Den danske helstat omfattede i perioden 1814-1864 kongeriget Danmark samt hertugdømmerne Slesvig, Holsten og Lauenborg":
https://danmarkshistorien.lex.dk/Krigen_i_1864_%282.Slesvigske_Krig%29

	- ”Sprogområder i vikingetiden”: https://da.wikipedia.org/wiki/Hertugd%C3%B8mmet_Slesvig - ”Sprogfordeling i 1840’erne”: https://da.wikipedia.org/wiki/Hertugd%C3%B8mmet_Slesvig • Danmarks Nationalleksikon: https://lex.dk/ • Den Danske Ordbog: https://ordnet.dk/ddo
Omfang	1/4 af det samlede omfang
Særlige fokuspunkter	Læreplanens mål: –dansk historie og identitet –nedslag i verdens og Europas historie fra antikken til i dag, herunder forskellige typer af årsagssammenhænge og periodiseringsprincipper –natur, teknologi og produktions betydninger for mennesker i historisk og nutidigt perspektiv –styreformer i historisk og nutidigt perspektiv –globalisering og kulturmøder i historisk og nutidigt perspektiv –historiefaglige metoder –historiebrug Særlige fokuspunkter: Antikkens Grækenland: Demokrati og oligarki i Athen og Sparta Feudalisme Valgkongedømme og adelsvælde i middelalderen Investiturstrid Renæssance Reformation Stændersamfund Enevælde og oplyst enevælde Oplysningstiden Borgerlige revolutioner Periodisering Kildekritik Historiebrug Enevældens fald og demokratiets indførsel i Danmark De Nationalliberale Junigrundloven 1849 1866-grundloven

	Forfatningskampen 1915-grundloven Påskekrisen 1920
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning Gruppearbejde Skriftligt arbejde Individuelle mindre fremlæggelser Mindre gruppefremlæggelser Arbejde med IT-læremidler Prøveeksamen i den særfaglige eksamen

Titel 2	Ideologiernes kamp i det 20. århundrede (særfagligt forløb historie)
Indhold	Kernestof Bryld, Carl-Johan: "Verden efter 1914 – i dansk perspektiv". Aarhus: Systime, 2008 s. 46-51, 55-56, 81-85, 89-93, 94-99, 121-128 Andersen, Lars m.fl.: "Fokus 3 – Fra verdenskrig til velfærd". Gyldendal, 2006. s. 9-15, 17 Supplerende stof: Dokumentar: "Hitlers vej til magten" (del 1 og del 2). Fra DR1 2005 90 minutter YouTube "Første Verdenskrig 1914-1918" (tid: 35:19 min.): https://youtu.be/t6OGzNYbQz4?si=J0a8pcbaZANVEeLc Kildetekst "Wilsons fredsprogram, januar-september 1918" (de 14 punkter). Fra hjemmesiden HIS2RIE: https://www.his2rie.dk/kildetekster/1-verdenskrig/tekst-65/ Kildetekst: "Mein Kampf" – om Hitlers syn på racepolitik og "livsrum" (uddrag). Fra Andersen, Lars mfl.: <i>Fokus – kernestof i historie 2. oplysningstid til europæisk integration</i> (I-bog) Systime 2019: https://fraoplysningstidtileuropaeiskintegration.systime.dk/?id=342&loopRedirect=1 "Propaganda": https://lex.dk/propaganda Diverse plakater med nazistisk propaganda: https://encyclopedia.ushmm.org/content/en/article/nazi-propaganda Propagandafilm: „The Eternal Jew“ "Folkedrab": https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=folkedrab "Eksempler på folkedrab": https://folkedrab.dk/eksempler-paa-folkedrab "Holocaust": https://denstoredanske.lex.dk/holocaust Danmarks Nationalleksikon: https://lex.dk/ Den Danske Ordbog: https://ordnet.dk/ddo
Omfang	Ca. 1/4 af det samlede omfang.
Særlige fokuspunkter	Læreplanens mål: –dansk historie og identitet –natur, teknologi og produktions betydninger for mennesker i historisk og nutidigt perspektiv –ideologiernes kamp i det 20. århundrede –globalisering og kulturmøder i historisk og nutidigt perspektiv

	–historiefaglige metoder –historiebrug Fokuspunkter: Liberalisme, socialisme, nationalisme Første verdenskrig Mellemlkrigstiden - Versailles-freden - Kriserne - De totalitære ideologier - nazisme og fascisme overfor det liberale demokrati Nazisternes vej til magten Optakt til Anden verdenskrig Folkemord herunder Holocaust
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning Gruppearbejde Skriftligt arbejde Gruppefremlæggelser Arbejde med digitale læremidler

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Titel 3	Er det danske demokrati i krise? (særfagligt, samfunds-fag)
Indhold	Kernestof: - Brøndum Peter m.fl.: Luk samfundet op! Columbus 4. udgave 2021, s. 112-137 & 140-151 siderne svarer til afsnit 5.8, 5.9, 6, 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.6, i I-bogen - Samfunds-fag C kapitel 20 om EU https://samfunds-fag-c.systeme.dk/index.php?id=497 Supplerende materialer: - Klingenberg, Kenneth: Fynsk forsker: Debatten om omskæring viser værdien af borgerforslag publiceret den 24. januar 2021 i Fyens Stiftstidende - Hoffmann- Hansen. Henrik: Minksagen skal kulegraves, og nu må Folketinget afgøre, hvad der skal spørges ind til, Kristelig dagblad 11. december 2021 https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/ny-minkkommission-giver-embedsmaend-graa-haar - Småfilm fra folketingets hjemmeside om det danske demokrati. "Fra ide til lov" og "Regering" og Kontrol af regeringen https://www.ft.dk/da/undervisning/undervisningsfilm - Hansen, Lene Guldager: Valgforsker forklarer- derfor er rekord mange vælgere utro artikel publiceret på TV2 Syds hjemmeside 11. oktober 2022 https://www.tvsyd.dk/folketingsvalg-2022/valgforsker-forklarer-derfor-er-rekordmange-vaelgere-utro - Steenbjerg: Rikke: Debatartikel: Afgifter på landbruget skaber debat på Christiansborg. Støjberg vil stå på bremsen. Artikel publiceret på TV2s hjemmeside 24. februar 2024 https://nyheder.tv2.dk/politik/2024-02-21-afgifter-paa-landbrug-skaber-debat-paa-christiansborg-stoejberg-vil-staa-paa-bremsen - Linddahl, Line: Støjberg: En CO2-afgift på landbruget er en krigserklæring mod landdistrikterne, artikel publiceret i Maskinbladet 21. feb. 2024 https://www.maskinbladet.dk/artikel/82950-stoejberg-en-co2-afgift-paa-landbruget-er-en-krigserklaring-mod-landdistrikterne - Mikkelsen, Morten: Dukke-afbrændingen minder om konfrontationer fra mellemkrigstiden, Kristelig Dagblad 25. januar 2021 - Danmarks Riges Grundlov. Uddrag om frihedsrettighederne i grundloven - Meningsmålinger fra DR's hjemmeside: https://www.dr.dk/nyheder/politik/meningsmaalinger - Figur 6.10: Vælgernes politiske adfærd fra ugebrevet A4 Eksamenstræning (særfagligt): - Tabel – Kvinder i Folketinget. Fra Uldall, Rosa: "Historisk mange kvinder i Folketinget: 'Et glasloft er brudt'", <i>DR.dk</i>, 03.11.2022 - Hussein, Tarek: "Debat: Velkommen til det hvideste folketing længe", <i>Politiken</i>, 12.11.2022
Omfang	Samfunds-fag: 10 modul a 90 min.
Særlige fokuspunkter	Kompetencer, læreplanens mål, progression: Træning i: - At kunne formidle faglige sammenhænge både mundtligt og skriftligt på fagenes taksonomiske niveauer med anvendelse af faglig terminologi

	- At kritisk indsamler, udvælge, analysere og anvende forskelligartede materialetyper, herunder tekster, statistisk materiale og billedmateriale. - At kunne formidle faglige sammenhænge både mundtligt og skriftligt på fagenes taksonomiske niveauer med anvendelse af faglig terminologi - Introduktion til samfundsfaglig metode. - Eksamenstræning Faglige fokuspunkter: - Forskellige styreformer, demokratiformer (repræsentativt og direkte demokrati) demokrati idealer (konkurrence demokrati og deltagelsesdemokrati) Magtens tredeling, grundloven, frihedsrettigheder, det politiske system i Danmark med regering og Folketing, Eastons model, politiske deltagelsesformer, lovgivningsprocessen, rettigheder og pligter i et demokrati, udfordringer for demokratiet (minskandalen) & EU (Europa-Parlamentet, Kommissionen, EU-Domstolen, Det Europæiske Råd & Ministerrådet) - Partityper (klassepartier & catch-all partier) vælgertyper (Kernevælger & marginalvælger, Issuevoting, Værdi- og fordelingspolitik & Molins model over partiadfærd
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, gruppe- og pararbejde, diskussion og debat, skriftligt arbejde, eksamenstræning

Titel 4	Nordisk religion (særfaglig religion)
Indhold	<i>Grundbog til religion C, i-bog, Systime:</i> - Religion i det senmoderne samfund - Fakta om religion i det senmoderne samfund Larsen, Uffe Hartvig: <i>Vikingerne tro og tanker</i>, Akademisk, 2000 - Naturfolkene og deres religion, s. 20-30 - New age og neopaganisme, s. 159-161 - Adam af Bremen: Kulten i Uppsala, s. 206-208 - Ole Gotved: Trosbekendelse, s. 278 (Forn Sidrs vedtægter. Tillæg 2) - Gudrun Victoria Gotved: Eksempel på knæsætning, s. 289-290 - Ibn Fadlan om Vikingernes (ar-rus') skikke, ca. 922 fra www.danmarkshistorien.dk Carlsen. Leif: <i>Nordisk religion</i>, Forlaget Musagetes, 1986: - Kort over den norrøne verden, s. 8 - Kilderne til nordisk religion, s. 16 - Skabelsesmyten, s. 29-31 <i>Religionsportalen</i>, i-bog, Systime: - Ritualer Stadig flere danskere beder til Odin og Thor, fra www.religion.dk, 28.11.2012 Visuelt materiale: - Vikingerne virkelige verden TV Midt-Vest, 2021 - Odins øje (24 min) 2004 - Menneskeofringer, Nationalmuseet - <i>Vikings</i>, 1. sæson, afsnit 6 (21.40-33.15) - Povl Götke: Sport, religion og ritualer - <i>Hedning på høje hæle</i>, DR 2014 - Billede af Jim Lyngvild - et eksempel på en moderne fortolkning af vikinger i skikkelse af Ane Halsboe-Jørgensen Supplerende materiale: - Anders Lund Madsen modtager lydhealing - Could You Pass the Bullet Ant Test? National Geographic - https://mytologi.lex.dk - Oversigt over gudernes slægt
Omfang	
Særlige fokuspunkter	- Religionsdefinition - Centrale religionsfaglige begreber: Sekularisering, afsekularisering, genfortryllelse, refleksivitet, individualisering, selvviscenesættelse, eklektisk, medialisering, fundamentalister/fundamentalisme, den religiøse aktør, pluralisme, ikke-institutionaliseret religion, polarisering,

	maksimalisme/minimalisme, new age og neopaganisme, kaos/kosmos, kult/ritual, ofring (do ut des), mana - Vikingernes guder (med træk fra shamanisme og romerske guder) Asatroende i det senmoderne samfund
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning. Gruppearbejde. Informationssøgning på nettet. Portfolio

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Titel 5	Indvandring: en mulighed eller en udfordring? (fællesfaglig)
Indhold	Historie: Kernestof: Nikolajsen, Karsten og Thomas Ohnesorge: ”Den ny indvandring” (I-bog). SYSTIME, 2024: https://dennyindvandring.systime.dk/?id=1 • Kapitel 1: Indvandringens historie (1760-1960): https://dennyindvandring.systime.dk/?id=133 • Kapitel 2: Indvandrere som arbejdstagere (1967-1973): https://dennyindvandring.systime.dk/?id=134 • Kapitel 3: Indvandring i krisetider (1973-1983): https://dennyindvandring.systime.dk/?id=135 • Kapitel 4: Indvandring som trussel (1983-1993): https://dennyindvandring.systime.dk/?id=136 • Kapitel 5: Indvandring og integration (1993-2001): https://dennyindvandring.systime.dk/?id=137 • Kapitel 6: Indvandring i terrorens tidsalder (2001-2011): https://dennyindvandring.systime.dk/?id=138 • Kapitel 7: Indvandring og flygtningekrise (2011-2020): https://dennyindvandring.systime.dk/?id=139 • Karen Nielsen Breidahl, forsker, forklarer træk ved perioden 2011-2020: https://dennyindvandring.systime.dk/?id=250#c763 Frederiksen, Peter: ”Ideologierne kamp – kampen om det gode samfund” (I-bog). Systime, 2014: https://ideologi.systime.dk/?id=1 • Samuel Huntingtons teori om civilisationernes sammenstød: https://ideologi.systime.dk/?id=270 Supplerende stof: • Danmarks Nationalleksikon: https://lex.dk/ • Kildetekst: Kilde 1: Jeppe Aakjær, 1919: https://dennyindvandring.systime.dk/?id=164 • Kildetekst: Videointerview: Hüsne Güler: https://dennyindvandring.systime.dk/?id=247 • Kildetekst: Kilde 11: Artikel om arbejdsløshed, 1976: https://dennyindvandring.systime.dk/?id=154 • Kildetekst: Kilde 14: Udlændingeloven, 1983: https://dennyindvandring.systime.dk/?id=190 • Danmarks Nationalleksikon: https://lex.dk/ • Den Danske Ordbog: https://ordnet.dk/ddo

Samfundsfag:

- BRØNDUM, PETER m.fl.: *Luk samfundet op!* 4.udg. 2 oplag. 2021. Side 29-43 & 65-71 & 73-78 & 86-89 & 91-95 Siderne svarer til afsnit no. 2 & 2.1 & 2.2 & 2.3 & 2.4 & 2.5 & 3.3 & 3.5 & 4.3 & 4.6 i I-bogen <https://iso.ibog.forlagetcolumbus.dk/>
- I-bogen Ret og rimelighed: afsnit 2.4 om kriminalitetsteorier. <https://ret.systime.dk/?id=190>

Supplerende materiale:

KRAK, NIKOLAJ: Ingen ønsker at lægge sig ud med Ældre sagen: Deres magt er frygtindgydende. *Kristeligt-Dagblad*. 26. juli 2019.

PATSCHIEDER, CECILIE STRØMGAARD: Partiernes medlemstal falder: Lad os vise, at politik er mere end støv og ostemadder på Nørre Snede Kro. TV 2. 23.1. 2020.

KNUDSEN, LISBETH m.fl.: Er det danske demokrati i krise. *Politiken*. 2.10.2018.

UKENDT: Folkets stemme. *Politiken*. 9.4. 2018.

REDANZ, MILLE: Socialdemokrat: Borgerforslag udhuler det repræsentative demokrati. *Politiken*. 24. 3. 2018.

Lobbyisme: <https://www.youtube.com/watch?v=K53JNBLxAas>

Regeringen. <https://www.regeringen.dk/om-regeringen/video-hvad-er-en-regering-og-hvad-laver-den/>

Politisk indflydelse. F.eks.: interesseorganisationer. <https://www.youtube.com/watch?v=KvhNbtUksUQ>

Religion:

Kernestof:

Grundbog til religion C, i-bog, Systime:

- [Fakta om islam](#)
- [Islams historiske udvikling](#)
- [Hvad tror muslimerne på](#)
- [Det islamiske samfundssyn](#)
- [Religiøs praksis i islam](#)
- [Obligatoriske ritualer](#)
- [Andre ritualer](#)
- [Moskeen](#)
- [Kan man være muslim i Danmark](#)
- [Jan Hjärpe: Indhold, funktion og engagement](#)

Begrebsnøgle til religion, i-bog, Systime:

	• Rambos konversionsteori – dog ikke konversionsretorik • Overgangsritualer Visuelt materiale: • Fem skarpe om islam (ca. 25 min) • How islam began • Forskellen mellem shia og sunniislam • Min bror er islamist, BBC, (2011) 58 min • Hajj - pilgrimsrejsen til Mekka, BBC. 60 min • Mehmet Öztoprak: Rundtur i moskee • Min bror er terrorist, BBC, 2014 (23.00 -31.49) • Sharia-zone i Tingbjerg Supplerende materiale: • Forskellen mellem shia og sunniislam • Mellemøstens religiøse landkort • Profetens mange ansigter podcast fra <i>Genstart</i>, DR, d. 04.01.2021 • Qiblafinder • Ramadan i København Isam B • Everything you need to know about Ramadan www.islamsvar.dk for at se eksempler på spørgsmål og fatwaer Bilagsmateriale fra synopsisøvelse: • Bilag 1: ”Dansk Folkeparti: Principprogram, 1997 – Udlændinge og indfødsret” (uddrag). Fra https://danmarkshistorien.lex.dk/Dansk_Folkeparti_Principprogram,_1997 • Bilag 2: Hizb ut-Tahrir Danmark” Hizb ut-Tahrir om synet på samfundet”, ca. 2015 • Bilag 3: Dansk Folkeparti valgplakat, fra Kitir, Deniz: "Moskeer i Danmark" 2009 • Bilag 4: Mustafa Topal: ”Danmark er også mit land, men jeg bliver aldrig dansker”, <i>Dagbladet Information</i> d. 25. oktober 2017 • Bilag 5: Statistik ”Andelen af ikkevestlige indvandrere og efterkommere, som føler sig danske”, journalist Louise Schou Drivsholm og <i>Dagbladet Information</i>, nov. 2019
Omfang	Historie: ca. ¼ af det samlede omfang Samfundsfag: 9 moduler á 90 minutter Religion: ca. 9 moduler á 90 minutter, ca. 55 sider
Særlige fokuspunkter	Historie: Læreplanens mål: - Øvelse i at anvende og kombinere viden, kundskaber og metoder fra fagene i faggruppen til at opnå indsigt i historiske, samfundsmæssige og kulturelle sammenhænge i Danmark og i andre lande

	- Øvelser i at diskutere egne og andres kulturelle værdier i forhold til nutidige og fortidige værdier - Øvelser i at reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende, herunder en forståelse af samspillet mellem aktør og struktur - Arbejde med dansk historie og identitet - Arbejde med forholdet mellem aktør og struktur i et historisk og nutidigt perspektiv Særlige fokuspunkter: - Kildekritik - Historiebrug Samfundsfag: - Socialisering (Primær, sekundær & tertiær) sommerfuglemodellen & multisocialiseringsmodellen. - Normer & socialkontrol - Forskellige familietyper - Forskellige sociale roller - Identiteten & identitetsskabelse (Georg Mead) - Hofstedes løgmodel - Jeg- & vi-kultur - Honneths tre anerkendelsesbehov. - De tre integrationsformer. (assimilation, segregation & pluralistisk integration) - Giddens, Thomas Ziehe og Ulrich Becks karakteristika om det senmoderne samfund - Forskellige livsstile & minervamodellen - Habitus og de tre kapitaler - Socialarv & socialmobilitet - De tre identitetsformer (den rene identitet, bindestreghidentiteten og kreolske identitet) - Teorier om kriminalitet: (Sutherlands, Mertons, Durkheims & Hirschis kriminalitetsteori) Religion: - Profeten Muhammed - Mekka på profetens tid - Bogens folk - Sunni- og shiaislam - De seks trosartikler - De fem søjler – særligt hadj og ramadanen - Deltagelse i den demokratiske proces - Hjærpes idealtyper: Modernister, traditionalister, fundamentalister og sekularister - Rambos konversionsteori
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning. Gruppearbejde.

	Informationssøgning på nettet. Diverse arbejdsformer både analoge og digitale, såsom taleundervisning, klassediskussion, fælles elektronisk portfolio, lærer- og elevoplæg, kollektive og individuelle skriveøvelser, gruppearbejde, herunder CL. Synopsisøvelse

Titel 6	Velfærd – Hvor findes omsorgen? (Tværfagligt)
Indhold	<u>Historie</u> Kernestof: • Andersen, Lars m.fl.: "Fokus – Kernestof i historie 3. Fra verdenskrig til velfærd" (1. udgave), Gyldendal, 2010 s. 48-57 • Larsen, Henrik Bonne og Thorkil Smitt: "Danmarkshistorisk Oversigt" (2. udgave). Viborg: Systime, 2007 s. 78-79, 82-86 Supplerende Stof: • "Huse der former os – plejehjemmet", 30 min. Fra CFU. • Kildetekst: "Lov om Alderdomsunderstøttelse til værdige trængende udenfor Fattigvæsenet" (uddrag): https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/lov-om-alderdomsunderstoettelse-1891 • Kildetekst: "Erindring om kanslergadeforliget (Bertel Dahlsgaard)". Fra Kaarsted og Samuelson: <i>Kilder ti! Danmarks politiske historie 1920-1939</i>, s. 109-111, Gyldendal 1969 • Fotografi "Billede fra arbejdsstuen på en fattiggård ca. 1900": https://jyllands-posten.dk/kultur/ECE9855759/da-de-syge-og-fattige-blev-behandlet-som-udskud-ydmygede-umyndiggjorte-og-spaerret-inde/ • Kildetekst: "Bent Rold Andersen: Den aktive velfærdsstat. (1966)". Fra Andersen, Lars m.fl.: <i>Fokus – Kernestof i historie 3. Fra verdenskrig til velfærd</i>. (1. udgave), Gyldendal, 2010 s. 67-68 • Videoklip: "Miniforedrag om velfærdsstaten" (tid: 4:26): Miniforedrag - Velfærdsstaten - YouTube • Kildetekst: "Tekst 12 Fra et husmandsbrug ved Horsens". • Danmarks Nationalleksikon: https://lex.dk/ • Den Danske Ordbog: https://ordnet.dk/ddo Særfaglig prøveeksamen i historie B • Bilag 1: Lov om folkepensionen, 2. oktober 1956 - fundet på: https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/folkepensionen-1956/ • Bilag 2: Fotografi fra en Fabrik i 1960erne – fundet på: https://danmarkshistorien.lex.dk/Ti%C3%A5rsskiftet_som_vendepunkt • Bilag 3: Valgplakat fra Danmarks retsforbund: "Skatterne ned", ca. 1975 – fundet på: https://www.loc.gov/item/2016651100/

Samfundsfag:

Kernestof:

- Brøndum, Peter og Hansen, Thor Banke: Luk samfundet op, 4. udgave 5. oplag 2019: s. 100-111 & 167-170 & 196-220

Afsnit 5 + 5.1 + 5.2 + 5.3 + 5.4 + 5.5 + 5.6 + 8 + 8.1 + 9 + 9.1 + 9.2 + 9.3 + 9.4 + 9.5 + 9.6 + 9.7 <https://lso.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=408>

Supplerende stof:

- www.borger.dk om sociale ydelser
- Dansk Industri: Velfærden i tal 2023: Nøgletal for den ikke-offentlige velfærd <https://www.danskerhverv.dk/siteassets/mediafolder/dokumenter/17-diverse/sundhed--velfard/velfarden-i-tal-2023-pi.pdf> figurer fra side: 3, 4, 6, 32, 35 & 38
- Det danske sundhedsvæsen fra Sundhedsministeriets hjemmeside: <http://www.sum.dk/Sundhed/Sundhedsvaesnet.aspx>
- Nyhedsindslag fra ABC News fra [www.youtube](http://www.youtube.com/watch?v=fTGKUwMegZ4&t=5s): Denmark happiest place on earth <https://www.youtube.com/watch?v=fTGKUwMegZ4&t=5s>
- Figur: Lykkeindeks <https://samfundsfag.dk/begreber/sociologi/oevrige/lykkeindekset/>
- TV-dokumentar: DR: Farvelfærd om overførsler, 49 minutter Dokumentaren kan ses på CFU.
- Hansen, Signe Bøgvald: Sagen om Kongsgården er eksempel på, hvorfor velfærdsstaten aldrig bliver god og omsorgsfuld, Jyllands-Posten den 21. juli 2020 <https://jyllands-posten.dk/jpaarhus/debat/breve/ECE12292220/sagen-om-kongsgaarden-er-eksempel-paa-hvorfor-velfaerdsstaten-aldrig-bliver-god-og-omsorgsfuld/>
- Arbejdsløse Robert: Jeg finder mig ikke i en skid, Ekstra Bladet den 10. september 2012
- Regioner forventer eksplosiv stigning i tilskud til dyr medicin: Skræmmende, siger ekspert artikel fra www.tv2.dk den 9. august 2023 <https://nyheder.tv2.dk/samfund/2023-08-08-regioner-forventer-eksplosiv-stigning-i-tilskud-til-dyr-medicin-skraemmende-siger-ekspert>
- Samfundsstatistik 2020: Tabel 20.1
- Samfundsstatistik 2021: Tabel 1.1
- Dokumentar: Mit job flyttede til Indien, dokumentar fra Danmarks Radio produceret 2008.
- 19 rektorer advarer: De unge er blevet kanonføde i konkurrencestatens testregime, Berlingske tidende den 16. august 2023 <https://www.berlingske.dk/kommentarer/19-rektorer-advarer-de-unge-er-blevet-kanonfoede-i-konkurrencestatens>

Særfaglig prøveeksamen i samfundsfag C:

- Danmarks Statistik (2018): Markant flere ældre i fremtiden, statistikbanken.dk. [0,2 Normalside]

- Danske regioner (2019): Flere ældre betyder flere patienter i sundhedsvæsenet, regioner.dk. Udvalgt statistik. [0,2 Normalside]
- Clante, C. m.fl. (2021): Vrede over vasketøjsordning for ældre: 'Jeg må vaske min mors tøj selv', DR.dk. [1,5 Normalside]

Religion:

Kernestof:

Fra **Grundbog til religion C** (i-bog), Lene Madsen, Dorte Thelander Motzfeldt, m.fl.:

- [Fakta om kristendom](#)
- [Den historiske Jesus -fra Jesus-bevægelse til verdensreligion](#)
- [Den kristne grundmyte](#)
- [Den mytiske Kristus - evangeliernes fremstilling af Jesus](#)
- [De dominerende kristne retninger](#)
- [En sociologisk undersøgelse af den kristne praksis](#)
- [Hvad er religionssociologi](#)
- [Synet på Jesus](#)
- [Hvad tror kristne på?](#)
- [Menneskesyn i kristendom](#)
- [Kristen etik: Hvad er næstekærlighed og hvem er næsten?](#)

Fra **Horisont C** (i-bog), Allah Ahle, Lene Nibuhr Andersen m. fl.:

- [Overangritualer](#)
- [De tre faser i overangsriftualet](#)
- [Eksempler på overangsriftualer](#)

Øvrige tekster:

- [Filosoffen Thomas Søbirk Petersen: Hvad er etik?](#)
- [De Kongelige Tvillinger - Dåb fra Holmens Kirke](#)
- [Dåb i Holsted å.](#)
- [This baptism in Georgia is enough to make your head spin - Orthodox Religion | euronews GB](#)
- [Sigurd: Derfor er dåben en gave](#) 2013
- Peter Haisler: *Er min globale næste min næste? Eller kun næsten?* Kristeligt Dagblad, 10. november 2006
- Søren Krarup: *Næstekærlighed og kristendom* uddrag af bogen Den kristne tro. Katekismus for voksne, 1995
- Henrik Hoffmann-Larsen: *Strid om velfærdens kristne rodnet*, Kristeligt Dagblad, 23.02.07
- Jørn Henrik Petersen: *Diakonien på vej til genopdagelse* <https://www.fyensstift.dk/aktuelt/temaer/diakoni/debatindlaeg-joern-henrik-petersen> (02.10.2021)
- [Inspirationsfilm til LynTaser: Jørn Henrik Petersen: Fattighjælp og velfærdsstat](#)

- [Kirken kan udbrede modkultur](#) - video i artiklen *Diakoni er i gen kommer på dagsordenen*
- Michael Pedersen: ”*Har diakonien en rolle i et moderne velfærdssamfund?*” (uddrag), Kristeligt Dagblad 28. februar 2011 (synopsistekst)

NT-tekster

- Matt. Kap 1, v. 1-17 (uddrag)
- Matthæus kap. 3, 13-17
- Matt: 22, 34-40: *Det største bud i Loven*
- Matt 5,21-22 og 43-48: fra *Bjergprædiken*
- Matthæus kap. 28, 16-20
- Matt 25,31-46: *Verdensdommen*
- Markus kap 1, v. 1-11 (uddrag)
- Markus kap. 15, v. 34
- Markus kap 10, 13-16
- Luk kap 23, v. 46
- Luk 10,25-37: *Lignelse om den barmhjertige samaritaner*
- Lukas 6, 31-36: *Den gyldne regel*
- Johannes kap 1, v. 1-14 (uddrag)
- Joh. Kap. 19, v. 30
- Gal. Kap 5, v. 1-12
- Rom, kap. 5, v. 1-11
- Paulus’ 1. Kor kap. 6 v. 9-11

Supplerende materiale:

[Den lyserøde Taxi - De 3 lærde](#)

[5 skarpe om Jesus](#)

[Evangelierne -- Jesusbiografier og kollektiv erindring](#)

[Religionens betydning i Danmark og USA](#)

[Overblik: Her er de nyeste tal om folkekirkens medlemmer \(18.02.2020\)](#)

[Jesus unge soldater, DR \(2018\)](#)

[Fakta om religion i det senmoderne samfund](#)

[Karsten Nissen: Evangelisk-luthersk opfattelse af den kristne levevis](#)

[Dagligdagen med Gud](#)

Folkekirkens nødhjælp: [Give en ged til din mor](#)

[Kirkernes stamtræ](#)

Prøveeksamen fællesfagligt (Synopsisøvelse):

- Michael Pedersen: *Har diakonien en rolle i et moderne velfærdssamfund?* Kristeligt Dagblad, 28.02.2011
- Fotografi ”Billede fra arbejdsstuen på en fattiggård ca. 1900”:
<https://jyllands-posten.dk/kultur/ECE9855759/da-de-syge-og-fattige-blev-behandlet-som-udskud-ydmygede-umyndiggjorte-og-spaerret-inde/>

	• ”Bent Rold Andersen: Den aktive velfærdsstat. (1966)”. Fra Andersen, Lars m.fl.: <i>Fokus – Kernetof i historie 3. Fra verdenskrig til velfærd.</i> (1. udgave), Gyldendal, 2010 s. 67-68 • "Det er dybt bekymrende, at staten skubber ansvaret for de ældre tilbage på familierne", <i>Politiken</i> (2017) • Statistik fra bogen ”Luk samfundet op” (befolkningsgrupper 2020-2030)
Omfang	Historie: ca. 30 moduler á 90 minutter Samfundsfag: 15 moduler af 90 minutter Religion: ca. 12 moduler af 90 minutter
Særlige fokuspunkter	<u>Historie:</u> Læreplanens mål: - Øvelse i at anvende og kombinere viden, kundskaber og metoder fra fagene i faggruppen til at opnå indsigt i historiske, samfundsmæssige og kulturelle sammenhænge i Danmark og i andre lande - Øvelser i at undersøge samfundsmæssige sammenhænge, mønstre og udviklingstendenser med brug af begreber samt kvalitative og kvantitative data. - Øvelser i at diskutere egne og andres kulturelle værdier i forhold til nutidige og fortidige værdier - Øvelser i at reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende, herunder en forståelse af samspillet mellem aktør og struktur - Arbejde med dansk historie og identitet - Arbejde med natur, teknologi og produktions betydninger for mennesker i historisk og nutidigt perspektiv - Arbejde med forholdet mellem aktør og struktur i et historisk og nutidigt perspektiv Særlige fokuspunkter: - Kildekritik - Historiebrug - Fattighjælp omkring århundredeskiftet - Skønsprincip vs. Retsprincip - At være værdigt eller uværdigt trængende - forsørgelseslinjen og forsikringslinjen - Tab af borgerrettigheder - Kanslergadeforliget 1933 - Diverse forsikringstiltag omkring århundredeskiftet - Folkepensionen fra 1956 - Udbygning af velfærdsstaten i 1960erne

	- Socialdemokratiets rolle i velfærdsstatens udvikling Samfundsfag: Faglige fokuspunkter: • Leverandører af velfærd (stat, marked, civilsamfund) • Maslows behovspyramide • De tre grundideologier • Varianter af grundideologier • De tre velfærdsmodeller, - Interne udfordringer for den universelle velfærdsmodel - Den demografisk udfordring (Ældrebyrden) - Forventningspresset (Den øgede individualisering) - Nye familieformer - Omkostningspresset - Stigende ulighed og marginalisering - Eksterne udfordringer for den universelle velfærdsmodel - Forandringer på arbejdsmarkedet (Outsourcing) - Global konkurrence (Globaliseringen) - Immigration • Nedskæring-og udvidelsesstrategi • Flexicuritymodellen • Konkurrencestaten Religion: • Kristendommens formative periode • Den historiske og mytiske Kristus • Kristendommens hovedretninger • Hvad tror kristne på? • Det kristne menneskesyn • Ritualer – herunder dåbsritualet • Kristen praksis • Kristendommens rolle i henholdsvis Danmark og USA • Luther: to-regimentelæren, det almene præstedømme, syn på frelse/nåde • Etik - kristen etik • 'næsten' – den lokale og/eller globale næsten? • Den kollektive samvittighed • Diakonien– og dens historiske udvikling
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning Gruppe- og pararbejde Diskussion og debat Skriftligt arbejde Informationssøgning Synopsisprojekt.

Titel 7	Økonomi (samfundsfag, særfagligt)
Indhold	Kernestof: • Brøndum, Peter og Hansen, Thor Banke: Luk samfundet op, 4. udgave 5. oplag 2019: s. 171-195 som svarer til afsnit: 8.2 + 8.3 + 8.4 + 8.5 + 8.6+ 8.7 https://lso.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=400 Supplerende stof: • Kommunernes Landsforening: Nøgletalsnyt august 2024 Nøgletalsnyt - August 2024 https://www.kl.dk/analyser/nyt-om-dansk-oekonomi/2024/noegletalsnyt-august-2024 (udvalgt nøgletal fra rapporten er anvendt i undervisningen) • Nationalbanken sænker renten igen, artikel fra Arbejdernes Landsbank https://www.al-bank.dk/markedsnyt/dansk-oekonomi/2025/nationalbanken-saenker-renten-igen • Gille, Anne Danielsen: Ny kontakthjælpsaftale giver ro i systemet – mens mindst 10.000 falder i ydelse” artikel fra DR.dk d. 13. okt. 2023 https://www.dr.dk/nyheder/politik/ny-kontanthjaelpsaftale-giver-ro-i-systemet-mens-mindst-10000-falder-i-ydelser • Ravn, Søren Hove: Økonom: Regeringen har langt flere reformer i ærmet, Altinget den 27. januar 2023. https://www.altinget.dk/artikel/oekonom-regeringen-har-langt-flere-reformer-i-aermet • Nyt fra Danmarks Statistik: Danmark og Cypern havde EU's største overskud. 25. april 2024 https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/nyt/NytHtml?cid=48344 • Figur (6.16) om højt betalingsbalanceoverskud fra Økonomisk redegørelse 2025 s. 28, Økonomiministeriet • Figur (1.18) om inflation fra Økonomisk redegørelse 2023 s. 28, Økonomiministeriet • Samfundsstatistik 2023 figur 15.3 & 15.4 & 16.1 & 18.2 & 20.1 & 20.2
Omfang	12 modul a 90 minutter
Særlige fokuspunkter	Faglige fokuspunkter: • Det økonomiske kredsløb og prisskabelse i en markedsøkonomi (Udbud og efterspørgselskurven) • De økonomiske mål: (økonomisk vækst, inflation, statens budget, lav arbejdsløshed, god betalingsbalance, bæredygtighed). • Økonomiske værktøjer: Finanspolitik, pengepolitik & strukturpolitik • Det danske skattesystem
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, gruppe- og pararbejde, diskussion og debat, skriftligt arbejde.

Titel 8	Religion og Køn (særfagligt)
Indhold	Kernestof: <i>Religion på kryds og tværs</i>, Columbus, 2021, fra kapitlet ”Køn” s. 55-58, 76-81 Religion og det senmoderne samfund, Systime/i-bog - At have eller være køn <i>Taliban indfører ny lov, der forbyder kvinders stemmer og ansigter i det offentlige rum</i>, TV2 Nyheder, 24. aug. 2024 Ditte Marie Specht: Moské skabt af kvinder for kvinder. 11. november 2015 Sherin Khankan i debat med Fatih Alev Sherin Khankan i Go'aften Danmark, TV2, 2019 I Guds navn TV2, 2. marts 2009 (dokumentar) <i>For 75 år siden var der ingen kvindelige præster i folkekirken. I dag ser det markant anderledes ud</i>, Kristeligt Dagblad, 13.04.23 Tøjnormer og kønsdebat Jura om påklædning Tale: Donald Trump: <i>Tale ved March for Life</i>, 2020 (oversat – uddrag) Tale: Barack Obama: <i>Planned Parenthood</i>, tale 2014 (oversat – uddrag) <i>Kvinder i Danmarks vikingetid</i>, danmarkshistorien.dk Koran-vers: • Sura 7, vers 189 • Sura 4, vers 34 • Sura 49 vers 13 NT-vers: - 1. Korintherbrev 14,34-35 - 1. Timotheusbrev 2,1-14 - 1. Timotheusbrev 2,15 - 1. Mosebog kap 1, v. 27 - 1. Korintherbrev kap. 13, v. 1-3 - Galaterbrevet 3,26-28
Omfang	7 moduler af 90 min.
Særlige fokuspunkter	Traditionelt, moderne og senmoderne tankegang/verdenssyn Tørklædet i islam Abortspørgsmålet i USA Kvindelige præster i Danmark Kvinde i vikingetiden og det senmoderne samfund Tolkning af køn ud fra primære kilder
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning. Gruppearbejde. Informationssøgning på nettet.